

Saarde Sõnumid

Nr.1 (71) Kolmapäev, 31. jaanuar 2007

Hind 5 kr.

Taas külastasid ministrid Saarde valda

7. jaanuaril toimus Kilingi-Nõmme suveaias jõulukuuskede põletamise üritus. Saarde Kommunaali poolt kokku veetud kuuskedest lõkke süütasid meile külla sõitnud kultuuriminister Raivo Palmaru ja siseminister Kalle Laanet. Eelnevalt olid ministrid külastanud Sigaste päevakeskust ja vestelnud külaelanikega neid huvitanud teemadel.

8. jaanuaril külastas siseminister Laanet Tihemetsa ja Tõlla päevakeskuseid. Muu päevakohase hulgas tulid jutuks kohaliku bussitranspordi probleemid, Tihemetsas muidugi ka endise tehnikumi saatus. Tõllal rääkis siseminister pikemalt tervet vabariiki kimbutavatest narko-probleemidest.

SS

Kultuuriminister Raivo Palmaru ja siseminister Kalle Laanet Kilingi-Nõmme pritsumajas lauatennist mängimas.

Ohtlike jäätmete konteiner uues asukohas

Seoses Kilingi-Nõmme prügilala sulgemisega paigutati ringi seal asunud ohtlike jäätmete konteiner. Nüüdsest leiab selle konteineri Saarde Kommunaali töökoja juurest Muru tänav 4 (Pärnu tn ja raudtee ristumiskohas). Konteinerisse võivad elanikud (füüsilised isikud) viia kodumajapidamises tekkinud ohtlike jäätmeid ja see on tasuta. Ära veo maksab kinni vald. Juriidilised isikud korraldavad tekkinud ohtlike jäätmete kogumise ise ning on kohustatud need üle andma vastava tasu eest otse ohtlike jäätmete käitlusliitsentsi omavale ettevõttele, kes viib nad kahjutuks tegemisele.

Elanikud saavad meie ohtlike jäätmete konteinerisse jäätmeid tuua tööpäevadel. Konteinerisse paigutamist korraldab Hugo Tomson, võti on tema käes. Suuremate esemete toomisel oleks soovitatav aeg enne kokku leppida (Hugo telefon 56987170), et saaks jäätmed kohe konteinerisse panna, mitte ukse taha ootama jätta.

Ohtlikud jäätmed on isegi väikestes kogustes inimesele ja loodusele ohtlikud. Need ei tohi sattuda vette, pinnasesse ega kanalisatsiooni. Neid ei tohi põletada. Väga tugevad mürgid on elavhõbe ja plii, mis kahjustavad inimese kesknärvisüsteemi, asbestitoolm võib põhjustada kopsuvähki. Kemikaalid või nendega reostunud taara on ohtlik jääde, kui pakendil on vastav tähis: plahvatusohtlik, tuleohtlik, mürgine, sööbiv, ärritav, oksüdeeriv, keskkonnohtlik, kahjulik. Kui hoiatusmärki puudub, tuleb ohtlikeks lugeda järgmised ained ja tooted: akud ja patareid, vanad masinaõlid, elavhõbedaga seadmed ja mõõteriistad, telerid, külmikud, vananenud ravimid, puhastusvahendid ja lahustite jäägid (plekieemaldusvahendid, tärpentin, atsetoon, lakibensiin, kloori sisaldavad valgendid), taimekaitsevahendid, värvid, lakid, liimid ja veel palju muud. Kõigi selliste jäätmete koht on ohtlike jäätmete konteineris. Oma maja prügikasti ehk peenemalt öeldes olmejäätmete konteinerisse neid panna ei või.

Ohtlike jäätmete konteinerit haldava firma Ekoservis Teenused OÜ andmeil viidi 2006. a meie konteinerist ära 40 kg patareid, 130 kg värvijäätmeid, 8 kg ravimijäätmeid ja 855 kg elektroonikaseadmeid. Enne ümberpaigutamist jaanuarikuus tühjendati konteiner uuesti ja seekord viidi ära 70 kg patareid, 74 kg värvi- ja lakijäätmeid, 28 liitrit õlijäätmeid, 25 kg muid kemikaale, 755 päevavalguslampi, 32 televiisorit, 3 kg ravimijäätmeid. See kõik läks vallale maksma paraja kopika.

Edaspidi, kui saame paigaldada elektri- ja elektroonikaromude konteineri või asutada vastava kogumispunkti, saab ka selle kodutehnika, mis praegu pandi ohtlike jäätmete konteinerisse (külmikud, telerid, arvutid, päevavalguslambid), sinna üle anda ning nende äravedu on siis tasuta.

Eesi KOLLA

Jäätmeveo lepingute sõlmimine jätkub

Korraldatud olmejäätmeveo lepinguid saab jätkuvalt sõlmida AS Cleanaway'ga, helistades numbrile **435 5021** või saata oma soovid e-postiga merle.ruutel@cleanaway.ee. Saades kokkuleppele konteineri ja veotingimuste osas, saadetakse teile eeltäidetud lepingu 2 eksemplari postiga koju. Üks eksemplar tuleb allkirjastatult veofirmale tagasi saata või tuua vallamajja, kust see edasi toimetatakse. Vallamajas on võimalik lepinguid sõlmida **08. veebruaril kell 13.00 kuni 17.00**.

Vallavalitsusse on laekunud arvukalt avaldusi harvema veosageduse taotlemiseks. Taolise soodustuse andmiseks on vallas välja töötatud vastav kord. Soodustust antakse ainult erandkorras ja tähtajaliselt, esialgu 2007. aastaks. Avalduses tuleb märkida elanike arv, seisund (pensionär, töötav vm), kasutusel oleva konteineri maht, selgitus jäätmekäitluse kohta ning kontakttelefoni number. Avaldused vaatab läbi vastav komisjon, kes annab nõusoleku või eitava vastuse. Soodustus tühistatakse koheselt, kui kontrollimise käigus ilmneb, et jäätmehoolduseeskirja rikutakse - näiteks esineb lahtises kompostihunnikus biolagunevaid köögi-

jäätmeid, konteiner puudub või on läinud haisema. Soodustuse tühistamisest informeeritakse ka veofirmat ning veosagedus saab olema kord nelja nädala tagant, nagu reeglid olid kehtestatud. Kes enda telefoni numbrit avaldusele ei kirjutanud, peab otsuse teadaasaamiseks pöörduma vallavalitsusse või küsima telefonil 4490138.

Soodustuse andmisel arvestatakse pere majanduslikku olukorda, pere suurust, teede olukorda ja maja asukohta.

Soodustust võib anda üheliikmelisele pensionäriperele (vedu kord 12 nädala tagant) või kaheliikmelisele vanaduspensionäride perele (vedu kord 8 nädala tagant). Suuremad pered, töötavate ning tööealiste liikmetega pered soodustust ei saa. Oluline on ka elamu asukoht - keskkonnas, küla keskasulas, tihedas majadegruppis, poe või lasteasutuse läheduses ei saa harvemalt vedu lubada, sest võib tekkida antisanitaarne olukord. Kortermajade ja mitme pere peale võetud konteinereid tuleb samuti tühjendada vähemalt kord kuus. Hajaasutustes kõrvalises kohas või alaliselt või hooajaliselt kehvade teeolude

puhul võib lubada vedu 12 nädala tagant. Olukorra leevendamiseks tuleks leida võimalus ühislepingu sõlmimiseks või konteinerivahetuseks.

Kõik senised Ragn-Sells AS kliendid võivad arvestada, et senine rendikonteiner jääb neile alles, sest Cleanaway AS on need omandanud ja rendib teile edasi, muidugi kui te muid korraldusi ei teinud. Kuid Teil tuleb uue lepingu sõlmimiseks pöörduda Cleanaway AS poole kas eeltoodud telefonil vm moel.

Eesi KOLLA

Päevakeskused tulekul!

Endises linnavalitsuse hoones on remondimehed nüüdseks jõudnud juba sinnamaani, et julgeme päevakeskuse esimese osa avapäevaks kuulutada viienda veebruari.

Käiku läheb alumine korrus, teise korrusega alustame loodetavasti juba sel kevadel. Maja on suur, kuid vaata, et ruume jääb veel väheks. Ülemise korruse oleme plaaninud teismeliste huvitegevuseks, sinna tulevad aga ka ruumid täiskasvanutele. Loodame, et selles hoones hakkab toimuma vilgas klubitegevus.

Teine korrus on praegu veel tulevikumuusika, kuid uue kauni ilme saanud alumine korrus alustab kohe. Oodatud on väiksemad lapsed beebieast alates, täiskasvanutele on olemas arvutid ning TV-ruum.

Vallarahvas kaugematest kohtadest, kui teil on asja Kilingi-Nõmme, astuge kindlasti läbi, kasvõi pikalt bussi oodata on mugavam hubastes ruumides televiisorit

vaadates või ajalehti lugedes.

Pole ka palju ainult selleks linna sõita, et pere väiksemaid pallimerre hullama tuua.

Vallavalitsuse ainus soov on, et inimesed maja omaks võtaksid ja päevakeskus hoolega kasutamist leiaks. See sõltub aga juba teist, olemas röömsad huvitavate ideede ja ettepanekute üle ning ootame rohkesti külastajaid!

Röömus uudis on ka Tihemetsa rahvale - Tihemetsa juba mõned aas-

tad tegutsenud Päevakeskus saab ruume juurde sama maja alumisele korrusele, korda tehakse ka trepikoda. Töömehed on lubanud remondi lõpetada veebruari alguses.

Küllap rohkem ruumi lisab hoo- gu senigi edukalt tegutsenud päevakeskusele ja tegusatele ning vaimukate ideedega naistele "Õlgkübara" klubist.

Mae ANNAST

Saarde Vallavalitsuse sotsiaalametnik

Kilingi-Nõmme päevakeskuse perenaine Karmen Koltõin (paremal) ja juhataja Galina Rannama töömeestega nõu pidamas.

Üldinfo füüsilise isiku 2006. aasta tulu deklareerimisest

Olulisemad muudatused füüsilise isiku 2006. aasta tulu deklareerimisel, võrreldes 2005. aastaga

Maksuvaba tulu 2006. aastal on 24 000 krooni. 2005. aastal võeti arvesse maksuvaba tulu 20 400 krooni.

2006. aasta tulu maksustatakse maksumääraga 23%. 2005. aasta tulu maksustati maksumääraga 24%.

Tuludeklaratsiooni esitamisel saab lapse üks vanem, hooldaja või eestkostja täiendavat maksuvaba tulu 24 000 krooni alates teisest lapsest. 2005. a tuludeklaratsioonis sai soodustust alates kolmandast lapsest.

Eluasemelaenu intressi, õppelaenu intressi ja vabatahtliku kogumispensioni sisse makseid saab tulust maha arvata ka juhul, kui kulu on tasutud Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriigi vastavale institutsioonile. Varem sai soodustust arvesse võtta, kui kulu saaja asukoht oli olenevalt soodustusest kas Euroopa Liidu liikmesriigis või Eestis.

Ühise tuludeklaratsiooni võivad esitada abikaasad, kellest üks on Eesti resident ja teine abikaasa on Euroopa Liidu liikmesriigi resident,

kelle tulust vähemalt 75% on saadud Eestis. Ühise tuludeklaratsiooni võivad esitada ka Euroopa Liidu liikmesriigi omavahel abielus olevad residendid, kelle kogutulust vähemalt 75% on saadud Eestis. Kui nimetatud mitteresident on saanud tulu ka väljaspool Eestit, siis seda tulu Eestis ei maksustata, kuid info selle kohta tuleb deklareerida. Enne 2006. aastat võis abikaasade ühise tuludeklaratsiooni esitada vaid juhul, kui mõlemad abikaasad olid Eesti residendid.

Esmakordselt saab eeltäidetud tuludeklaratsioonis kasutada Eesti Väärtpaberite Keskregistri registreeritud väärtpaberitehingute kohta eeltäidetud andmeid.

Kas pensionärid peavad esitama tuludeklaratsiooni?

Kui pension oli eelmisel aastal alla 3000 krooni kuus ja muid tulusid ei saadud, siis tuludeklaratsiooni esitama ei pea.

Juhul kui igakuine pension oli suurem kui 3000 krooni ning pensionäri oli tehtud pensioniametile avaldus maksuvabastuse rakendamiseks (et arvestada täiendavat maksuvaba tulu 2000 krooni kuus), siis ei pea samuti tuludeklaratsiooni esitama, vastasel juhul soovime deklaratsioon esitada.

Abielupaaril, kus üks pool on pensionär ja teine veel töötab, soovime esitada tuludeklaratsiooni ja seda abikaasade ühisdeklaratsioonina.

Tähtajad

08.02.2007 e-maksuametis on võimalus tutvuda andmetega eeltäidetud tuludeklaratsioonil;

15.02.2007 algab tuludeklaratsioonide esitamine e-maksuameti kaudu;

15.02.2007 teenindusbuud hakkavad väljastama eeltäidetud andmetega tuludeklaratsioonide väljatrukke;

02.04.2007 tuludeklaratsioonide esitamise viimane päev;

22.02.2007 Maksu- ja Tolliamet alustab tulumaksu tagastamist e-maksuameti kaudu esitatud probleemidevabade deklaratsioonide alusel;

16.04.2007 Maksu- ja Tolliamet alustab tulumaksu tagastamist paberikandjal esitatud tuludeklaratsioonide alusel;

02.07.2007 tulumaksu tagastamise/tasumise tähtaeg;

01.10.2007 tulumaksu tagastamise/tasumise tähtaeg füüsilisest isikust ettevõtjatele ning isikutele, kes deklareerisid kasu vara võõrandamisest.

Liis PLAKK

Maksu- ja Tolliameti pressiesindaja

Veenäitade teatamine hõlpsamaks

Saarde Kommunaali kliendid, kellel interneti kasutamine käepärane, on juba mõnda aega teatanud veenäite e-kirjaga.

Koostöös valla IT-spetsialist Ahti Selleriga pakume näitade teatamist ka valla kodulehel rubriigis Majandus - Kommunaalteenused avaneva akna kaudu. Näitute teatamise väljasid on viis. Need on järgmised: kliendi nimi, lepingu number, objekti aadress, veearvesti näit, näidu kuupäev (päev, kuu, aasta). Kusjuures lepingunumbri mittekirjutamise ei sega veel näidu vastu vastuvõtmist. Meil pole esialgu veel sellist kliendirohkust, et muidu klienti ei identifitseerita. Olulisemad on nime ja

aadressi märkimine.

Lisaks kehtib ka varasem võimalus, et veenäiduga saab saata e-kirja otse raamatupidaja Ene Saarele või Saarde Kommunaali üldaadressil kommunaal@saarde.ee.

Teatamisväljad on samad: kliendi nimi, lepingu number, objekti aadress, veearvesti näit, näidu kuupäev (päev, kuu, aasta).

Tihemetsa ja Tali klientidele

Suures valla on olulised ka keskpaigast välja jäävad kliendid. Pakun Tihemetsa inimestele võimaluse tulla arveid maksma ja oma teateid

edastama meie nõukale raamatupidajale Maire Karjelile iga kuu teisel kolmapäeval kell 8.00-12.00 ja iga kuu kolmandal kolmapäeval kell 13.00-17.00.

Raamatupidajal on siis klienditeenindusaeg Tihemetsa sideruumide kõrval (endises Tihemetsa kontoris) aadressil Tihemetsa 14.

Talil abistab meie kliente näitade edastamisel meie raamatupidamisse, arvete jaotamisel ja maksete vastuvõtmisel lahke päevakeskuse töötaja Lehti Meerents.

Tegemist on pisiadjadega, kuid need tehtud saab nad toimima jätta ja muule pühenduda.

Piret KOOREP

Jõulutuled

*Parem on süüdata küünal kui kiruda pimedust.
Hiina vanasõna*

Talvise pööripäeva paiku on õhtupimedus kõige sügavam, eriti sellisel pilvisel ja vihasajusel talvel nagu tänavu. Samas on jõuluootuse aeg kutsunud meid alati süütama küünlaid aknal, sest iga tuluks aitab peletada pimedust õues ja põues ning toob lähemale rõõmsad pühad.

Vallavalitsus ehtis tänavu ilusaks meie kesklinna, suure jõulupuud purskkaevu juures, klubi ja kogu Pärnu tänava. Pühadenädalal tegime ringsõidu vallas, et näha, kas jõulutuledes on ka kodud. Tõesti, üsna palju

des õuedes säras tuledes kuusk ja oli kodu ehtimisega hulga vaeva nähtud - lambid puulatva viidud, valguskardin räästaserva riputatud, pükapi-kud teeservale ja kuu katusele seatud. Akendel särasid adventiküünlad, toredad pohlamammud või valgusvanikud. Rohkem säravaid õuesid jäi silma Kilingi-Nõmmes, kuid ka Tihemetsas, Talil ja väikesemates küldes oli üht-teist näha. Igasse õue me muidugi ei pööranud, küllap jäi mõni värvituledes õunapuu leidmata. Järgmisel talvel olge ka ise agaramad ja andke teada, kui teie või naabri kodukaunistus üldist tähelepanu väärrib.

Originaalsemalt ja rikkalikumalt kaunistatud kodusid peab Saarde Vallavalitsus

meeles tänukirja ja väikese meelega. Kõigile vaevanäijatele aga suur tänu, sest teie süüdatud valgus säras vastu kõigi vaatajate silmades ja südames!

Tänukirja said Tihemetsa ridaelamu, Tali korterelamu nr 29, perekond Jürgen-son (Veelikse k), perekond Tursk (Kärsu k), perekond Pärnpuu (Eha 5), perekond Tallo (Õhtu 27), perekond Teearu (Pärnu 86), perekond Talts (Nõmme 32), perekond Õige (Sambla 3), perekond Maddison (Jaama 2).

Väikese valiku nähtust leiata ka valla koduleheküljelt

Eesi KOLLA

Perekond Tursa eramu Kärsu külas.

Päästeteenistuse uudised

Aastaring on täis saanud ja nii kui eelmise aasta jaanuaris, nii tabasid ka nüüd Eestimaad tormituuled. Õnneks tegi tuul meie kandis vähe laastamistööd ja meie mehed sõitsid vaid paaril korral teid mahalangenud puudest vabastama.

Aastalõpu peol külastas meid Lääne-Eesti Päästkeskuse jõuluvana, kes kinkis meile digitaalfotoaparaadi, millest me puudust tundisime.

Suurim uudis on aga see, et sel aastal on Siseministeriumis vastu võetud otsus panna ka Kilingi-Nõmme politsei tuletõrje majja. Üheks põhjuseks olla see, et politsei maja on kehvast seisust ja külm. Kuid üldse on Eestis selline suun-

dumus, et jõustruktuurid oleksid ühe katuse all.

Nii on meie majas sel suvel oodata suuri ümberehitusi, mille käigus siis pool maja (Pargi tänava poolne) jääb po-

litse kasutada ja Suveaia poolne osa jääb päästeteenistusele. Ühiskasutusse jäävad saun ja jõusaal. Ehitatakse ka teine korrus ja seal hakkab elama valvesolev päästeteenistuse meeskond. Osaliselt ehitatakse ümber hoovipealne garaažikompleks ja tornialu-

ne hoone. Kogu kompleksi kütte on kavas viia maaküttele ja ümberehituse maksumuseks on planeeritud 2 miljonit krooni.

Olev PAUKSON

Päästeteenistuse Kilingi-Nõmme tugikomando pealik

Kilingi-Nõmme Gümnaasiumis toimus projektitöö infopäev

5. jaanuaril toimus Kilingi-Nõmme Gümnaasiumis Pärnumaa Ettevõtlus- ja Arenduskeskuse ning Keskkonnainvesteeringute Keskuse poolt korraldatud projektitöö infopäev. Räägiti projektitööst üldiselt - eesmärkidest, seadmisest, planeerimisest, tegevus-

te kavandamisest ning projekti läbiviimisest ja aruandlusest.

Grupitööna tuli osalejatel esitleda eelnevalt välja mõeldud projektiidee.

SA Keskkonnainvesteeringute Keskuse Pärnu esindaja rääkis, kuidas taotleda toe-

tusi Keskkonnainvesteeringute Keskuse keskkonnateadlikkuse programmist.

Infopäevast võtsid osa Kilingi-Nõmme gümnaasiumi, Tihemetsa ja Tali põhikoolide ning Kilingi-Nõmme lasteaia "Kröll" pedagoogid.

SS

Kilingi-Nõmme bussijaam teatab

Infot Kilingi-Nõmme bussijaamast saab nüüdsest telefonil **5824 2180**. Uuesti toimib ka Cargo teenus.

Saarde vald
Internetis:
www.saarde.ee

Ma saan teist aru...

Kas te mäletate Tihemetsa Tiinat, seda tüdrukut, kellest rääkida võis nii mõndagi head ja kes ajas segi kõigi tuttavate poiste pead?! Mäletan seda laulu oma lapsepõlvest. Kui ma 9. jaanuaril Tihemetsa alevikku teile külla tuln, mõtlesin, et vaatamata sellele, et omal ajal väga õitsval järjel olnud sovhoostehnikumist on muudatused ja reformid üle käinud, on Tihemetsa kandi elujõud ja optimism jätkuvalt alles. Kahjuks meenu tas Tihemetsa mulle rohkem lagunenu Okasroosikese lossi, mis oleks justkui vajunud võluunne ning aeg on seal peatunud. Voltveti mõisa häärber - see hilisklassitsistlik hoone oli ju omal ajal Pärnumaal üks esinduslikumaid. Kunagise aktiivse keskuse asemel märkad aga tühje katkiste akendega kummitustemajasid ning mõnda üksikut inimest aleviku tänavatel.

Kui ei ole liikumist, siis ei ole varsti ka elu, kõnelemata edasiliikumisest. Ma ei nuta taga nõukogude aega oma tohutu kutsekoolide võrguga. Täna Eesti vajadused haritud põllumeeste järele on ilmselt kahanenud, sest põllumajanduslik tootmine on siinkandis igal juhul kallid ja meie toodangul raske paremate kliimaoludega riikide toodanguga võistelda. Oma tarbeks ja oma rahvale peab aga ikka vilja ja loomi kasvatama ning see kõik on alati eeldanud tarkust ja oskusi. Tihemetsas oli peenemate sõnadega vajalik infrastruktuur kutsehariduse ja sellega kaasas käiva praktika saamiseks olemas. Miks meil ei jätkunud tarkust asju ümber korraldada nii, et kool oleks alles jäänud, ainult uusi

erialasid oleks pidanud juurde võtma ja mõned ära jätta. Kool on ju küll justkui alles, aga seal ei õpi vist enam kuigi palju Tiinasid....

Paberil on alati võimalik asju ilusamatena näidata, kuid tegelikult on. Keskmised näitajad, mis meil nii mõnegi valdkonna puhul on riigi tasandil muljetavaldavad, ei ilmuda ennast paljudes Eesti piirkondades, kus elanikkond vananeb ja väheneb tohutu kiirusega ja kus on puudus ka vähemate palkadega töökohadest, kallimatest ametitest rääkimata. Kui vanematel ei ole tööd ja lastel, kus koolis käia, kolivad nooremad inimesed ära sinna, kus on oma ja laste elu lihtsam korralda.

Ma saan nendest inimestest aru ja muretsen koos kõigiga, kellel ei ole töökohta, õppimisvõimalusi, kellel on pearingi juurde minnek võimatu, sest buss ei käi ja omal transporti ka ei ole. Kõik see asi kokku on jätkuvalt puuduv kokkulepitav regionaalpoliitika. Lihtne on süüdistada selles regionaalministreid, edukas regionaalpoliitika eeldab aga kõikide ministriumide ja valitsuse koostööd ühelt poolt ja kohalike omavalitsuste nii omavahelist kui ka koostööd valitsuse ja Riigikoguga. See omakorda eeldab aga poliitilise tahte olemasolu nii seadusandja, täidesaatva võimu kui ka kohalike omavalitsuste tasandil. Kui ühes nimetatud lülidest koostöö ei toimi või hakatakse seal kangekaelselt oma asja ajama teiste huvide arvel, siis läheb nii, nagu siia maani ikka on läinud. Suured ja suuremad linnad ei saa areneda maapiirkondade arvel, vaid peavad suutma

edasi liikuda omaenda jõust. Igas vallas ei ole mõtet pida gümnaasiumi, küll on aga vajalik Eesti tarvis valmis joonistada koolide jt. haridusasutuste ning tervishoiuasutuste võrk. Selle võrgu paikapanemise oluliseks eelduseks on omakorda teedevõrk, ühistranspordiskeemid, aga ka kaasaja nõuetele vastav veevärk ja kanalisatsioon.

Tuleb aga kohe öelda, et osa omavalitsuspiirkondi on tänaseks inimestest nii tühjaks jäänud, et paljude oluliste asutuste, nagu gümnaasium, tervishoiukeskus jm. ülalpidamine käib neil üksinda igal juhul üle jõu. Seetõttu teen ettepaneku, et tänastes oludes tuleb Eestis maakonnad muuta samuti omavalitsustasanditeks koos sellest tulenevate õiguste ja kohustustega. Ainult maakonnad on paljudes piirkondades võimelised üleval pidama tõhusat kooli- ja tervishoiuasutuste võrku. Piirkonna haigla, tervisekeskus, gümnaasiumid ja kohalikud koolid on aga tegelikult need, mis hoiavad rahvast oma piirkonnas. Niipea kui see võrgustik hakkab lagunema, hakkavad inimesed ära minema. Töö sa võid kaotada, aga kui sa tead, et su lapsel on ikkagi kool, kus käia, ja saad oma tervisehädadega pöörduda haiglasse või tervisekeskusesse, annab see kindlust ka uue töökohta otsimisel.

Minu kohtumisel kohalike inimestega, kelledest paljud on tunnustatud pedagoogid, selgus, et ühistranspordi puudumine on siinkandis üks tõsisemaid paigalseisu tekkimise põhjuseid. Oluline on, et inimestele võimaldataks liikumine punktist A punkti B ning

sega ilma suurema vaeva ja rahakuluta. Kui inimesed ja nende rõõmud ja mured kulgevad paremini maakonna ja Pärnu vahet, siis oleks murelikke ja hädasolevaid Tiinasid vähem.

Näiteks tuleb igal juhul eriarstiabi saamiseks sõita valdadedest Pärnusse. Kõnelemata sellest, et Pärnusse sõidu eest tuleb eraldi maksta ja see raha tuleb patsiendi taskust. Sage li puudub selleks aga juba enekõike lihtsalt transport. Kui maakonnas arendatakse välja tervishoiukeskused, kus töötavad ka kõige sagedamini külastatavad eriarstid ja kui need tervisekeskused asuvad küladest nii kaugel, et sinna on võimalik normaalse ajakuluga kohale jõuda, muutuksid Tõlla ja Tihemetsa taolised kaunid Eestimaa külad ja alevikud jälle ligitõmbavateks nendele, kes hakkavad omale eluaset soetama ja perekonda looma. Noored ei läheks enam maalt linna, vaid hakkaksid tasapisi linnast maale tagasi tulema.

Niisiis, mõistan teid täielikult - probleemid, millega nii Tihemetsas kui ka Tõllas silmitsi seisate, on tõsised. Kuid ka lahenduste on olemas.

Kindlasti kavatsen ma rääkida Saarde vallavanemaga, et

Siseminister Kalle Laanet (paremal) Tihemetsa rahvaga vestlemas.

hakata plaani pidama, kuidas lahendada transpordiprobleemi, et inimesed pääseksid Pärnusse lihtsama vaevaga. Kui ma Tihemetsa rahvaga aru pidasin, siis nägin, et teis oli päris palju pealehakkamist. Keskerakonna tegevuskava aastateks 2007-2011 näeb ette erinevate transpordiliikide ja vedajate töö integreerimiseks ja elanikele sobivaimate väljumisaegade tagamiseks kogu Eesti ühistranspordi koordineeriva üleriigilise transpordikeskuse loomise. Samuti on meie eesmärgiks nõustada ja toetada maakondlike omavalitsusliite maakonna ühistranspordikeskuste käivitamisel ja arendamisel.

Tihemetsa kant on ju looduslikult kaunis ning võiks pakkuda nii matka- kui ka jahihuvilistele meeldivaid puhkevõimalusi. Kuna praegu on Eestimaa nii populaarne SPAd tegemine, siis võiks ju ka mõelda sarnase puhkekeskuse rajamisele Tihemetsa, mille esmaseks eelduseks

oleks korralik bussiliiklus suunal Tihemetsa-Pärnu-Tihemetsa.

Keskerakonna üheks juhtmõtteks on: „Kogu Eesti peab elama.“ Meie eesmärgiks on terve Eesti regionaalselt ja sotsiaalselt tasakaalustatud areng ning maaelu säilitamine ja edendamine. Seejuures jääb kohalikele omavalitsustele jätkuvalt otsustav roll kohaliku elu edendamisel. Mitte kusagil kaugel, vaid siin teie eneste keskel teatakse kõige paremini, mida teile kõige rohkem vaja on. Meie erakonna tegevuskava aastaks 2007-2011 näeb aga näiteks ette kiirabi ja päästeteenistuse kättesaadavuse tagamise maapiirkondades. Samuti on meie eesmärgiks luua igale lapsele võimalus käia kodu lähedal koolis. Väikeriigil ei tohi olla ääremaid.

Kalle LAANET
siseminister

Hea Saarde valla elanik!

Andrus ANSIP

Eesti Reformierakonna esimees, peaminister

Juba vähem kui 40 päeva pärast toimuvad 2007. aasta Riigikogu valimised. 4. märtsil otsustad Sina, kes esindab koduvalda järgmised neli aastat parlamendis. Käesoleval aastal kandideerib Riigikokku erinevate erakondade piirkondlikes nimekirjades üle tuhande inimese. Valik võib tunduda keeruline. Seetõttu soovin Sulle tutvustada Refor-

mierakonna peamisi lubadusi kevadisteks valimisteks.

Reformierakond on Eesti poliitikas liider. Kaheteistkümnest tegevusaastast tervelt kümnel oleme kuulunud Eestit juhtivasse valitsuskoolesiooni.

Just need aastad on olnud Eestile majanduslikult parimad, eelkõige tänu Reformierakonna edumeelsele majanduspoliitikale.

Me oleme ka ainus selge tulevikuvisioniga erakond Eestis. Reformierakonna eesmärgiks on viia Eesti viie Euroopa jõukaima riigi hulka ning seatud eesmärgi saavutamiseks oleme avalikustanud terve hulga programmilisi samme.

Jõukam Eesti

Reformierakonna majandus-

poliitika on taganud Eestile kiire ja eduka arengu – oleme viinud Eesti Euroopa suurima majanduskasvuni.

Ainsana erakondadest on meil selge, senist arengut jätkav tulevikuvision: viime Eesti 15 aastaga Euroopa viie jõukaima riigi sekka.

Kuid jõukus ei ole eesmärk omaette. Jõukus tähendab inimestele suuremaid valikuvabadusi, rohkem võimalusi elada täisväärtuslikku, stressivaba ja tervislikku elu. Jõukus teenib palju laiemat ja üldisemat eesmärki: paremat elu Eesti peredele, muretumat lapsepõlve ja väarikamat pensioniiga, see tähendab paremat Eestit kõigile.

Parem Eesti tööinimesele

Eesti kiire majandusedu peamiseks põhjuseks on meie stabiilne, madalate maksudega maksupoliitika, mis jätab üksikinimesele - Sinule - kätte võimalikult palju Sinu tee-

nitud tulu. Me teame, et Sina ise oled oma raha parim pere-mees.

Reformierakond jätkab senist kurssi ning alandab järgmise nelja aasta jooksul Sinu tulumaksu viiendiku võrra, 22%-lt 18%-ni. See tähendab piltlikult öeldes, et nädal maksad Sa maksu ühe tööpäeva jagu vähem. Teeme reeded maksuvabaks!

Parem Eesti eakatele

Tõstame pensioni 4 aastaga kahekordseks. Kiirelt kasvav majandus peab võrdset kasu tooma kõigile, nii noortele kui ka eakatele.

Et pensionikasv käiks ühte sammu majandusega, seome Teie pensioni üheselt tuludega, mis igal aastal pensionikassasse laekuvad. See tähendab, et Reformierakonna majanduspoliitika jätkudes tõuseb keskmine pension 4 aastaga kahekordseks - 6200 kroonini.

Parem Eesti perele

Et oleks, kellele jõukust luua, peab iive Eestis muutuma positiivseks. Selleks vajavad noored pered kindlustunnet ja võimalusi lastele täisväärtusliku elu loomiseks - Reformierakond pikendab vanemahüvitist 1,5 aastani, võimaldab igale lapsele lasteaia-koha ja annab 2000-kroonise toetuse huviringides käimiseks.

Valides Reformierakonna, valid majanduskasvu ja paremat Eesti kõigile!

Valides Reformierakonna Pärnumaa kandidaate, valid parema elu koduvallas!

Reformierakonna Pärnumaa kandidaadid on: Mati Raidma, Väino Linde, Väino Hallikmägi, Diana Beltadze, Mati Mettus, Andrus Soopalu, Kalev Päit, Jüri Vlassov, Erki Melts, Jüri Lebedev.

Toimus kohtumine Sotsiaaldemokraatliku Erakonna saadikukandidaatidega

25. jaanuaril esilinnast Kilingi-Nõmme klubis Mark Soosaare dokumentaalfilm „Vabatahtlikud“.

Pärast filmi vaatamist rääkisid oma seisukohtadest ja vastasid kohaletulnute küsimustele Sotsiaaldemokraatliku Erakonna saadikukandidaadid.

SS

Filmi- ja poliitikamees Mark Soosaar.

SAARDE LÄBI AJALOO PRISMA 89

1931. aasta.

Üheks aasta meeldejäätavaks sündmuseks alevirahva elus oli Saksa õhulaeva „Graf Zeppelin“ ülend Kilingi-Nõmmest.

Oli 30. juuli ja õhulaev sooritas ümbermaailmareisi. Sellest sündmusest õnnestus kohalikul fotograafil Villem Siibergil teha ka ülesvõtte. See tsepeliini külaskäik Eestisse oli neljas. Esimest korda käis sedalaadi hiiglane Eestis 4. ja 5. oktoobril 1917. aastal. Käis maailmasõda ja 4. oktoobri hilisõhtul kella 23.00 paiku lendas Saksa tsepeliin Viljandi kohale ja viskas linnale ligi 20 pommi, mille tagajärjel 6-7 maja said tugevaid purustusi. 10 inimest sai surma ja haavata. Järgmisel, 5. oktoobri õöl, pommitas tsepeliin Pärnut, kus kannatada sai ka 6 maja.

31. juulil külastas Kilingi-Nõmme Eesti Vabariigi president Konstantin Päts. Selle puhul korraldasid alevivalitsus ja kaitseleit alevi turuplatsil suurejoonelise vastuvõtu koos paraadiga. Üles olid seatud auväravad ja pasunakoor. Kaitseleitlased, naiskodukaitsjad ja pritsimehed seisid spaleeris. Peeti kõnesid ja hüüti presidendile hurraa. Noorkotkad ja gaidid lugesid riigipeale luuletuse.

31. augustil registreeriti kohtu-siseministri otsusega Voltveti metsakooli vilistlas-kogu põhikiri.

Saardes hoogustus peekonsigade kasvatus ja need turustati Saarde Majanduse Ühisuse kaudu. 1931. aastal ostis Saarde Ma-

janduse Ühisus 1232 siga ja maksis nende eest 48495 krooni. Samuti realiseerisid kanakasvatajad oma toodangu - 147227 muna Saarde Majanduse Ühisuse kaudu, saades 6534 krooni.

Septembris alustas Kilingi-Nõmme algkoolis õpetajana tööd Salme Rennit ja Voltveti metsakooli juhatajaks sai Alfred Auksmann.

Haridusseltsi „Õilme“ juhatas Hermann Jakobson, alevi raamatukogu Elsa Taimra. Saarde jsk tervishoiu arstiks oli Meeta Sauga.

Talli Ühispiimatalitust juhatas Hermann Sukk ja Laiksaare revisjon metsaülemaks oli Voldemar Vallner.

13. septembril lõpetas Voltveti Metsakooli metsnike 4. lend - 16 meest.

22. novembril asutati Naiskodukaitses Laiksaare jaoskond. Asutajaliikmeid oli 13 ja esinai-seks valiti M. Jürgenson.

Aasta lõpuks oli selgunud ka statistiline tulu ühe alevi elaniku kohta ja need olid siis: heakorras 0,2 krooni, hariduses 1,5 krooni, hoolekandes 1,4 krooni ja tervishoius 0,2 krooni. Kilingi-Nõmme absoluutne tulu oli maksudest 12 940 kr, puhaskasu varanduste kasutamisest 241 kr, puhaskasu ettevõtlusest 1739 kr ja muud mitmesugused tulud olid 1518 krooni.

„1931. aasta talve Jõulust kuni kewadeni pööri päewani olli talve alati kange torm ja kõwa külm. Lumi olli paks ja tuiskes talve läbi iga päew kuni pööri päewani. Siis olli päikese paiste kuni Jüri päewani. Jüri päewast akas wihma sadama ja sadas paar nädalit, siis tulli külm iga öösi. Ka päewal ollid kanged külmad tuuled kuni jaani päewa aeg tulli wihma ja siis ollid kuiwad ja sojad ilmad kuni septembrini. Siis tulli wihma alati nii et wili mädanes põllul

Eesti Vabariigi president Konstantin Päts külastab Kilingi-Nõmme, Laada platsil 30. juulil 1931. aastal.

ja ka rõugustes tulli kaks nädalid wihma. 15 septembril tulli lume ja peale selle tullid öö külmad ja 27 septembril olli kõwa külm. 12 teist kraati külma külmetas kõik ära. Ka kartulad wagutese võttis külm ära. Olli kaks nädalid külma ja 10 krati külma iga öösi. Peale selle läks nattuke soemaks, wihma tulli wäha.

Nii sugused ilmad keetsid kuni tulli wäha Jõulu esimese Püha sadas wihma. Siis peale selle olli kange torm, tulli jälle kõwa külm. Olli kaks nädalid suured tuisud ja kõwa külm."

Jäab pooleli.
Olev PAUKSON

Traditsiooniline viktoriin

Tavakohaselt toimus Lumijõe 6. klassist, Kristi Talli koolis veerandi viimatu 7. klassist, Hannes sel päeval viktoriin. Küsi-Meerents 8. klassist ja Toomuste koostajateks olid eri-ainete õpetajad. Pead tuli oli nii tasavägine, et kolmanmurda nii ajaloo, keele, kir-janduse, loodusainete kui matemaatiliste pähklite kalla.

Kokku proovis oma nimetamisel, siis said nad kolteadmisi 8 võistkonda. Teis-test tublimaks osutus USA, mille liikmeteks olid Anete Ruusmaa 3. klassist, Tormi Akman 5. klassist, Birgit

Heli BURGET

Vaatan seda möllu meditsiinitöötajate palga ümber

Vaatan seda möllu meditsiinitöötajate palga ümber ja päris ti-gedaks teeb. Tean, et hooldustöötajad saavad sutsu üle miinimum-palga ja peavad ka sellega lapsi koolitama ja makse maksma. Ja olgem ausad, on ju hooldustöötaja see, kes selle kõige raskema töö ära

teeb ja palk on kõige nigelam. Mina olen penskar ja pole häda kedagist, aga mul on lihtsalt kahju neist, sest paljudel on see ju ainus sissetulek!

Lugupidamisega
Teie tädi MAALI

Krõllilaste talvemõtted

Jõulud ja aastavahetus on selja taha jäänud. Tahame ja-gada teiega laste mõtteid möö-daläänud pühadest.

Miks peetakse Jõule?

• Jõule peetakse sellepä-rast, et muidu ei saa vana aas-ta ära minna ja uus 2007 tul-la. (Markus, 7a.)

• Muidu ei saa vanu asju ära visata ja uusi saada. (Anette, 6a.)

• Et saada rahu ja oleks ilus laulda jõululaule ja soo-

vida häid Jõule. (Kasper, 6a.)

• Selleks, et kingitusi saa-da, süüa verivorsti ja hapu-kapsast. (Kerdo, 6a.)

• Et oleks toas ilus. (Ma-ria, 5a.)

Kes on päkapikud?

• Punased ja lahedad. (Joonas, 6a.)

• Väikesed mehikesed. (Elo, 6a.)

• Jõuluvana abilised. (Karl 6a.)

• Päkapikud on pöidla

suurused. (Kerdo, 6a.)

• Päkapikud on need as-jad, mis toovad üllatusi. (Heigo, 5a.)

Mida teevad päkapikud peale Jõule?

• Lähevad Põhjamaale Jõuluvana juurde pikutama. (Sander, 6a.)

• Koguvad raha. (Kristo, 6a.)

• Vallavalitsus annab pä-kapikkudele ja Jõuluvanale raha, nagu suurtele peredele-gi. (Kerdo, 6a.)

• Ema ja isa ostsid mulle päkapi-kud ja nemad hakkasid siis Jõuluvana juures tööle. (Kasper, 6a.)

• Päkapi-kud puhka-vad ja vahel teevad tööd ka. (Maria, 5a.)

• Vaata, seal üleval ju...noh, seal valge ja halli taga peidus.

(Kristjan, 3a.)

• Päkapikud läksid ju Jõu-lumaale tagasi. Nad magavad, puhkavad. Ma tahaks ka nii magada. (Remo, 4a.)

• Hakkavad kingitusi juur-de ehitama. (Helene, 4a.)

Mis on aastavahetus?

• Ilutulestikku vaatasime, lasime ise pauke, ei kartnud. (Joonas, 6a.)

• Olime sugulase juures, võtsime džampuse lahti, pida-sime pidu. (Anne- Lii, 6a.)

• Sooviti head uut aastat: käidi üksteisel külas, söödi torti ja vaadati telekat. (Kerdo, 6a.)

Mida soovid teistele uueks aastaks?

• Et emal oleks vähem tööd! (Mari- Lii, 5a.)

• Head tervist! (Sirle, 5a.)

• Palju raha! (Kreete- Lisett, 5a.)

• Head õppimist! (Gevin, 7a.)

Seda kõike soovime teile-gi!

Valiku laste ütlustest tegid Irja KARLEP ja Piret LINK

Saarde Sõnumite fotovõistlus sai läbi

Saarde Sõnumite ja Saarde Valvavalitsuse poolt korraldatud fotovõistlus sai selleks korraks läbi.

Võistluse eesmärgiks oli ergutada ja laiendada Saarde valla elanike osavõttu koduvalla elust ja tegemistest ning jäädvustada valla inimesi ja nende tegevust, andes sellega oma panuse kohaliku olustiku ja kultuuri loomiseks.

Võistlusele oodati fotosid eelkõige Saarde valla elanikelt ja vaid koduvalla elanikud seekord osa võtsidki. Pilte saabus kokku viielt inimeselt. Hindajaks oli 8-liikmeline pü-

rii, kuhu kuulusid abivallavanem Andres Kukk, valla sotsiaalametnikud Mare Kurri ja Mae Annast, keskkonnanõunik Eesi Kolla, arendusnõunik Indrek Talts, peamaakorraldaja Tiiu Karu ning ajalehe toimetaja Ahti Seller.

Punktiarvestuse tulemusel tunnustati I koha ja 1000 krooni vääriksiks **Värdi Soomanni** tehtud meeleolukas foto "metsapoistest". II koha ning 750 krooni sai huvitava, Kilingi-Nõmme - Tali teehitust käsitleva fotoseeria eest **Valli Sepp**. III koht ja 500-kroonine preemia kuu-

luvad **Harri Kuhile**, kes oli fotoaparaati püüdnud koprata taga ujuva, küll rohkem koera kui kobrast meenutava eluka. Võitude kättesaamiseks palume võitjatel ühendust võtta ajalehe toimetajaga.

Punkte kogusid ka teiste osavõtjate - A. Kõivu ja Martti Soomanni fotod, mis kahjuks jäid küll punktiarvestuse tulemusel napilt esikolmikuks välja. Suur aitäh sellegipoolest!

Järgmiseks fotovõistluseks loodame enam osavõttu, nii et pildiaparaadid kaela ja jälgige reklaami!

SS

I koht „Norra metsanduse õpilased Tihemetsas praktikal”, autor Värdi Soomann.

II koht Kilingi-Nõmme - Tali teehituse seeria, autor Valli Sepp.

III koha foto, autor Harri Kuhi.

Tuletame meelde, et jätkuvalt on võimalik registreeruda "Pärituult Pärnumaalt 2007" messile!

10. märtsil 2007. a toimub Pärnu Kontserdimajas ettevõtlus- ja haridusmess „Pärituult Pärnumaalt 2007”, mis ühendab kaks messi - ettevõtlikkuse mess „Pärit Pärnumaalt” ja haridusmess „Suunaja”.

Messi eesmärgiks on tutvustada Pärnumaa ettevõtjaid, nende tooteid ja teenuseid ning õppimisvõimalusi Pärnumaal. Mess on kohtumispaigaks elanikele, ettevõtjatele, õpilastele ja koolidele.

Mess pakub arvukalt võimalusi erinevatele sihtgruppidele. **Elanikud** saavad ülevaate Pärnumaa ettevõtetest ning nende poolt pakutavatest põnevatest toodetest ja teenustest. **Ettevõtjad** saavad ennast reklaamida ning pakkuda tooteid ja teenuseid. Avaneb võimalus kontaktide sõlmimiseks potentsiaalsete töötajatega. **Õpilased** saavad tutvuda õppimisvõimalustega Pärnumaal ning Pärnumaa ettevõtete tööjõuvajadustega. **Koolid** saavad ennast tutvustada õpilastele ning luua kontakte Pärnumaa ettevõtetega.

Messiga paralleelselt toimuvad **seminarid**.

Kui soovite messil osaleda ja tutvustada oma tooteid-teenuseid ning luua uusi kontakte, siis palume täita elektroonilise registreerimisankeedi **aadressil** <http://www.messid.ee> hiljemalt **9. veebruariks 2007. a**. Näituspinna üür on 790 krooni, mis sisaldab 6 m² boksi ja osavõtumaksu.

Ootame messile osalema ettevõtjaid, kes tõendavad toote või teenuse pärnumaist päritolu (vähemalt 50% toote või teenuse väärtusest luuakse Pärnumaal).

Messi korraldavad Pärnumaa Ettevõtlus- ja Arenduskeskus, Pärnu Õppenõustamiskeskus ja Pärnumaa Kutsehariduskeskus. Messi toimumist toetavad Pärnu Maavalitsus, Pärnu Linnavalitsus ja Pärnumaa Omavalitsuste Liit.

Täpsem info messi kohta: <http://www.messid.ee>.

SPORDIÜUDISED

Maleuudised

27. jaanuaril toimusid Paides **EMSL „Jõud” maakoolide võistkondlikud meistrivõistlused males**. Kilingi-Nõmme Gümnaasiumi võistkond (7-9. kl.) koosseisus Silver Kiviselg, Kalmer Suigusaar, Kristo Lehemets ja Henry Olde said pronksmedalid. Maletreener Eiki Lehemets.

13. jaanuaril toimusid Tihemetsas **Pärnumaa XXVIII talimängud males**. Võistkondlik järjestus kujunes järgmiseks: I koht Saarde, II koht Audru, III koht Sauga, 4. koht Koonga, 5. koht Häädemeeste ja 6. koht Tori. Saarde valla võistkonda kuulusid Sten Kasela, Eiki Lehemets, Viire Talts, Timo Tamm ja Helina Kasela.

Eiki LEHEMETS

Koroona

14. jaanuaril 2007. a toimusid Raasikul **Eesti noorte MV koroona**. Neidude seas sai 3. koha Mari-Liis Talts. Noormeeste arvestuses jagas Jaak Talts 2.-4. kohta, kuid pidi leppima 4. kohaga (koefitsiendi alusel). Sten Kasela sai 10. koha. Noored võistlesid Eesti meistrivõistlustel esimest korda.

Eiki LEHEMETS

Spordiklubi „Vaablane” korraldas 26. detsembril **Saarde valla MV koroona** noortele kuni 16 aastat ja täiskasvanutele. Selgusid ka parimad perede arvestuses. Noorte seas sai 1. koha Jaak Talts, 2. koha Aare Kartau ja 3. koha Sten Kasela.

Tüdrukute parim oli Pille-Riin Saarpere. Osa võttis 18 noort mängijat.

Täiskasvanute seas võitis 1. koha Taivo Raid, 2. koha sai Aivar Pedajas ja 3. koha Viire Talts. Osales 12 mängijat.

9 pere arvestuses said 1. koha Aare ja Arne Kartau, 2. koha Mari-Liis ja Viire Talts ning 3. koha vennad Alar ja Aigor.

SK VAABLANE

Korvpall

Pärnu Maakoolide 8.-9. kl. poiste MV korvpallis 11. jaanuaril - Kilingi-Nõmme Gümnaasiumile II koht.

Võistkonnas olid Siim Talts, Kaupo Koovit, Roland Paal, Uku-Mark Pärtel, Kalmer Suigusaar, Taavi Uke, Karel Kaljula, Rasmus Öis.

Treener Sven Koovit.

Laine ÜLEMAANTE

Südamele ära

Viimasel ajal on ajakirjanduses sageli juttu lastest ja neile tehtavast ülekohtust. Lastekaitseliit saatis eelmisel nädalal välja isegi ringkirja, kus süüdistatakse Eesti ühiskonda lastevaenulikkuses ja loomulikult on üks suurim kurja juur kool ning õpetajad. Ütlen kohe ära, et üle kõige maailmas meeldivad mulle lapsed, ma ei saa ilma imetlemata mööda ühestki pisipõnnist, olgu ta siis parajasti naerusuine või jonnigu kogu südamest, armsad on nad ühtemoodi.

Ometi kasvavad nii mõnestki neist teismelised, kellega pean oma ameti tõttu tegelema alaealiste asjade komisjonis. Ja sinna komisjoni ei saadeta kedagi tühipalja jonnimise pärast. Aasta-aastalt läheb asi hullumaks - koolis mittekäimine on üks peamisi põhjusi, kuid sugugi mitte kõige rängem pahategu, jõhkruks ja vägivald endast nõrgemate suhtes on see, mis minus kõige suuremat ängi tekitab. Teismelistel on tekkinud täielik karistamatuse tunne, nad on ülbed nii sõnades kui tegudes, nii omaeliste kui täiskasvanute suhtes (loomulikult mitte kõik). Kes on süüdi, kas tõesti ainult kool? Ei, süüdi oleme kõik ja julgen öelda, et eelkõige nende laste vanemad.

Viimane asi, mis mind neid ridu kirjutama pani, juhtus Kilingi-Nõmme haiglas. Pärastlõunasel ajal, kui koolitunnid olid juba lõppenud, vandaalitsesid umbes viienda-kuuenda klassi poisid haigla ruumides, jooksmise ja karjumise kõrval jätkus neil aega ka lillepotte ümber lüüa ja mulda laiali pilduda. Sel ajal on majas vähe töötajaid ja küllap on neil palju tähtsamat teha kui mööda maja poisikesi taga ajada. Arvata võib, et JÕULUDE ajal haigla aknaid tooreste munadega loopimas ja uksti lõhkumas olid hakkamas samad kangelased.

Mis siis nüüd arvata, kas õpetajad ja kool peaksid teostama järelvalvet ka sellisel puhul? Minu arvamus on igal juhul, et emad peaksid veidigi tähelepanu osutama oma külmkapi sisule, ei usu, et teismeline poiss endale ühel päeval parkümmend muna keedab või praeb ja ka sel juhul oleksid munakoored prügipanges näha. Eelkõige peaks aga lastele rääkima, et on olemas kirjutamata seadused, mille järgi käitakse korralikult vähemalt haiglas ja kalmistul. Ja et üleüldse ei ole mehine tegu näidata oma jõudu endast nõrgemate kallal. Emad-isad, leidke aega oma laste jaoks, pöörake rohkem tähelepanu nende tege- mistele, hoolige neist rohkem, küllap siis on ka koolil kergem neisse sisendada õigeid väärtushinnanguid. Rohkem tähelepanu laste pahategudele avalikes kohtades peame pöörama meie kõik, ärge jätke appi minemast, kui kamp poisse vägivaldaltse, olgu ohvriks laps või täiskasvanu.

Mae ANNAST

**KUHU MINNA
MEIE VALLAS**

- 05.02. kell 14⁰⁰** KILINGI-NÕMME KLUBIS
Algklasside näiteringi konkurss.
- 06.02. kell 18⁰⁰** KILINGI-NÕMME KLUBIS
Mälumäng.
- 08.02. kell 19⁰⁰** KILINGI-NÕMME KLUBIS
Kino.
- 12.02. kell 14⁰⁰** KILINGI-NÕMME KLUBIS
Algklasside näiteringi konkurss II.
- 14.02. kell 19⁰⁰** KILINGI-NÕMME KLUBIS
Sõbrapäeva pidu.
Tantsuks FRED & HELGI.
Pääse 50 krooni.
Sõbrale tasuta!!!!
- 16.02. kell 19⁰⁰** KILINGI-NÕMME KLUBIS
Klubi Eakas ja invaühingu pidu.
- 17.02. kell 19⁰⁰** KILINGI-NÕMME KLUBIS
Rockiüritus ALLILMA.
- 20.02. kell 18⁰⁰** KILINGI-NÕMME KLUBIS
Kohtumine saadikukandidaatidega.
Roheline Erakond.
- 20.02.** KILINGI-NÕMME ÕUNAMÄEL
Vastlatrall.
- 22.02. kell 19⁰⁰** KILINGI-NÕMME KLUBIS
Kino.
- 23.02. kell 19⁰⁰** TALI SELTSIMAJAS
Seltsimajas RAHVAPIDU.
Õhtujuhid K. Laanet ja R. Palmaru.
Ansambel, üllatuskütlaline, mälu-
mäng, avatud puhvet. Üritus tasuta!.
- 24.02. kell 12⁰⁰** KILINGI-NÕMME
LIPUVÄLJAKUL
Vabariigi aastapäeva tähistamine.
- 24.02. kell 20⁰⁰** KILINGI-NÕMME KLUBIS
Aastapäevapidu.

ÕNNITLEME!

Eesti Vabariigi seadustest tulenevalt avaldatakse õnnitlusi edaspidi vaid soovivalduste põhjal. Vabandame!

**Saarde Vallavalitsus
võtab teenistusse**

EHITUSSPETSIALISTI,

kelle peamiseks tööülesandeks on Saarde valla ehitus- ja planeeringute poliitika väljatöötamine ning selle elluviimine, valla ehitusprobleemide lahendamine.

Kandidaatidelt eeldame:

- ehitusalast töökogemust
- väga head arvuti kasutamise oskust
- koostöövalmidust
- otsustus- ja vastutusvõimet
- väga head suulist ja kirjalikku väljendusoskust
- pingetaluvust

Pakume:

- paindlikku tööaega
- enesetäiendamise võimalusi
- töötasu kokkuleppel

Avaldus, elulookirjeldus saata aadressil:
Saarde Vallavalitsus
Nõmme 22
Kilingi-Nõmme 86304
või e-postiga aadressile info@saarde.ee

Info telefonil 5663 3840.

**OÜ Saarde
Kommunaal teatab**

Alates 15. jaanuarist asub **ohtlike jäätmete konteiner** Muru tänaval (OÜ Saarde Kommunaal töökoja territooriumil).

Elanikelt võetakse ohtlike jäätmeid vastu **tööpäeviti 8.00 kuni 17.00.**

**Laadad Kilingi-Nõmme
suveaias**

- 11. märts
- 15. aprill
- 17. juuni
- 15. juuli
- 12. august
- 16. september
- 14. oktoober
- 11. november
- Korraldaja Aino Värbu
- 27. mai
- 16. detsember
- Korraldaja MTÜ Livonia.

**SA Kilingi-Nõmme Tervise-
ja Hoolduskeskuse juhatus**

soovib oma endistele
ja praegustele
töötajatele

**kõike kõige
paremat 2007.
aastaks!**

**OÜ Kaseke Grupp
korraldab**

KEVADLAATA

Jõgevamaal, Puurmani
vallas, Pikknurme külas.

Toimumisaeg

4.-6. mai 2007 kell 9.00- 20.00.

Laadale on oodatud kõik kauplejad, kes tegelevad aianduse, käsitöö, kunsti, mesinduse, ehituse ja loodus- toodetega.

Külastajatele on sissepääs tasuta.

Osalejatele on pakkuda erinevate suurustega müügiplatse, hinnad alates 200.- kolm päeva.

Kõigil, kellel tekkis huvi, palume võtta ühendust numbril 5664 3306 või 526 790.

MÜÜN

**koduloomade, kodulindude
mineraalsöödasegusid,
toidulisandeid ja -segusid
(Soome tooted)**

Konsultatsioon ja kohale toomine minu poolt.

Kontakttelefon 507 3401

Liina Hõlpus

„Saarde Sõnumite” reklaamihinnad

Reklaampind: 2 kr cm². Vajadusel lisandub hinnale 10 % kujundustasu. Kordusreklaamile 10 % hinnasoodustust. Reklaam esiküljel: hinnalisa 100 %.

Lisateenused: reklaamfoto – pinna maksumus + 50%, reklaamtekst – pinna maksumus + 150 kr masinakirjalehekülj.

Hinnad mitmendikes:

1/128	2,6 x 3,3 cm	17.20
1/64	5,05 x 3,3 cm	33.40
1/32	5,05 x 6,65 cm	67.20
1/16	10,1 x 6,65 cm	134.30
1/8	10,1 x 13,3 cm	268.65
1/4	20,2 x 13,3 cm	537.30
1/2	20,2 x 26,6 cm	1074.65
1/1	40,3 x 26,6 cm	2144.00

**Kilingi-Nõmme Gümnaasium korraldab koolimaja ruumides
perepäeva „Kasvame koos” 17. veebruaril kell 10.15-15.15**

Perepäevale on oodatud kõik vanemad ja lapsed (0-12.a.). Kavas on seminarid vanematele, meisterdamist ja mängu lastele ning ühistegevust tervele perele ja ühine väike eine.

PÄEVAKAVA

09.45 Kogunemine ja registreerimine

10.15 Avamine

10.30 Seminar: „Mina, Sina, Meie.”

Lektor Ene Raudla, pereterapeut

11.45 Paus

12.00 Seminar: „Rääkida, rääkida, rääkida...- miks sõnad vahel ei toimi?”

Lektor Pille Murrik, psühholoog ja pereterapeut

13.15 Tee- ja kohvipaus

13.45 Seminar: „Kasvame koos – lood meie ümber ja meie sees.”

Lektor Piret Päär, Rahvakultuuri Keskuse Muinasjutukooli eestvedaja

14.45 Laste ja vanemate ühistegevus

15.00 Perepäeva lõpetamine

Samaaegselt tegeletakse lastega erinevates tegevusruumides koos juhendajatega.

NB! Eelregistreerimine 14. veebruarini Kilingi-Nõmme Gümnaasiumi

sotsiaalpedagoogi telefonil 44 92 007 või aadressil agnes.melnits@gmail.com

OOTAME SIND JA SINU PERET TOREDALE PEREPÄEVALE!

Toetaja on Saarde Vallavalitsus.

10. veebruar 2007 kell 14-16

TASUTA TERVISETUND

Kilingi-Nõmme klubis

Oled oodatud, kui Sind huvitavad järgmised teemad:

- Kuidas säilitada hea enesetunne?
- Kuidas hoida ja taastada hea vorm?
- Kuidas vabaneda energiapuudusest?
- Mida ja millal süüa?

Tule veeda meiega üks tore laupäevahommik!

Ootame Sind!

Üritus eelregistreerimisega!

Kontakt: 554 7773

„Vanaturu Äri” ostab ja võtab müügile

hõbedast lauanõusid, hõbedast nuge-kahvleid-lusikaid, kuld- ja hõbemünste, vanu postkaarte ja fotosid (enne 1950.a.), vanu nõusid (Kuznetsow, Willeroy, Meissen, Arabia, Langebron, Melesk), ordeneid, medaleid, vanu koolimärke (KN keskkool, Tihemetsa Metsakool-Tehnikum, „Partsi” kool).

Turuplats 1
Telefon 449 2104

Oleme avatud
E-L 10.00-14.00
Lugupidamisega **OÜ VANATURU**

Tavandibüroo „Memory”

Kõik matusega seonduvad tarvikud ja teenused.

Kilingi-Nõmme
Pärnu tn 37 (II korrus)
Avatud E-R 9.00-12.00

Telefon ööpäevaringselt 5557 1898

Väljaandja: Saarde Vallavalitsus
Tel.: 449 0135

Toimetaja: Ahti Seller
Tel.: 449 0134
E-mail: ahti@livonia.ee

Korrektuur: Ille Varner

Trükk: kaks & pool
Tel.: 443 3703
www.pajoprint.ee

Kuulutuste vastuvõtt:
Saarde Vallavalitsus
E-R kl. 8.00 – 16.30